

Fluitend de trekker op en fluitend thuiskomen

Ben van der Kaa, toezichhoudend sportveldbeheerder bij de gemeente Breda, op het veld bij hoofdklasse voetbalclub Baronie.

Ben van der Kaa (43) zit in het kantoortje van de coördinator voor sportveldbeheer. Normaal gesproken is hij een opzichter die meer buiten is dan achter een bureau zit. Hij houdt dan toezicht op de beheerwerkzaamheden en kijkt elke dag of er geen problemen zijn. Voor een paar weken vervangt hij coördinator Johan Damen, die op vakantie is.

Ulicotenaar Van der Kaar bewijst de gemeente Breda al een kwart eeuw trouwe dienst, aanvankelijk als schilder, later als sportveldbeheerder. Hij beklom de banenladder van terreinknecht op de Baronievelden tot plaatsvervangend coördinator buitensport. Zijn voorliefde voor groen ontstond al op jonge leeftijd. Van der Kaar vertelt: "Mijn ouders hadden een varkensboerderij. Ikzelf werkte ook op de velden in de omgeving bij landbouwbedrijven". Zijn kennis van gewassen en zijn carrièrepad was vanzelfsprekend. De al dan niet verplichte cursussen die gemeentemedewerkers moeten

volgen om te stijgen, volgde hij allemaal. "Cursus terreinmeester, cursus maken van beheersplannen, cursus spuitlicenties een en twee voor gewassenbescherming, cursus bomen, computercursus en tot slot EHBO- en BHV-cursus", aldus de buitenterreinman. Hij haast zich om toe te voegen: "De cursus spuitlicenties kunnen we nu niet in praktijk brengen, want bij deze gemeente geldt al enige tijd een verbod op besproeiing van het gras met bestrijdingsmiddelen om rekening met het milieu te houden".

Van der Kaa toont zich hierover wat bezorgd. "Hoe moeten we nu bijvoorbeeld op de tennisbanen de weegbree loshalen? We zullen tot borstelen en branden moeten overgaan om de banen in goede conditie te houden". Niet alleen heeft Van der Kaa affiniteit met groen, ook houdt hij van buitensport: "Ik ben een echte buitensportman en heb altijd gevoetbald. Pas sinds een jaar ben ik gestopt. Ik was iets te vaak geblesseerd." De sportveldbeheerder stond menig maal op zijn

Inventief omgaan met problemen en niet bang zijn om te investeren in materieel, dat lijkt het devies van de afdeling buitensportbeheer in Breda. Dat de gemeente een toegewijd team aan het werk heeft, blijkt uit een gesprek met toezichthouder Ben van der Kaa tijdens een korte inspectieronde langs sportaccommodaties. Hij is een sportveldbeheerder in hart en nieren en ziet zichzelf niets anders doen: "Ik ben een echte grasman".

Auteur: Karlijn Raats

eigen veld als hij met zijn team uit Ulicoten een uitwedstrijd speelde in Breda. Daar en op andere velden kon hij zijn werk moeilijk opzij zetten. "Dan was ik wel eens bezorgd", lacht hij hartelijk. Warme lachrimpels liggen rond zijn ogen. Hij legt uit: "Je kijkt anders naar een veld dan een gewone sporter. Soms dacht ik wel eens: hier hadden ze wel eens mogen slepen, snijden, maaien of bemesten. Of ik zag nog veel onkruid en straatjesgras in het veld".

Verkeerd veldgebruik

De beheerders in Breda hebben 23 sportcomplexen onder hun hoede, 16 voetbalverenigingen, 55 voetbalvelden, twee voetbalkunstgrasvelden, tien hockeyvelden, drie honk- en softbalvelden, zeven tennisparken en 62 tennisbanen. Het fieldmanager-team bestaat uit tien man, waarvan vier man van de sociale werkvoorzieningschappen WVS-groep uit Roosendaal en BSW uit Breda. Van der Kaa, trots: "Om zeven uur beginnen de fieldmanagers al en om half negen kunnen de eerste sporters

Een van de groengereedschappen die de gemeente Breda heeft ontwikkeld in samenwerking met bedrijven uit de regio: een zandsleepmachine die een raam met tralies bevat, weggenomen uit een aardbeeroomachine.

op de velden of banen stappen. Wij doen al het onderhoud. Alleen de reiniging van het kunstgrasveld besteden we uit". Toch zijn er meer uitzonderingen. De verenigingen belijnen zelf de velden en ruimen eveneens het zwerfafval op.

Maaien, gedeeltelijke uitvoering van het groot herstel en de schoonmaak van kleedlokalen zijn uitbestedingen. Ook het onderhoud van hoge bomen laat de gemeente aan particuliere bedrijven over. De beheerders buitensport beperken zich tot de snoeiwerkzaamheden van struiken, planten en kleine boompjes aan de grond. Of had Van der Kaa liever ook bomen verzorgd? De man reageert quasi-verontwaardigd: "Nee! Grás, grás, grás... Ik ben een echte grasman. Sportvelden zijn echt mijn ding". Wederom een genereuze lach. De sfeer blijft luchtig, ook bij de vraag tegen welke problemen hij buiten aanloopt. "We hebben niet veel problemen in Breda", verzekert Van der Kaa. "We gaan twee keer per jaar op bezoek bij het bestuur van verenigingen om problemen te bespreken. De klachten die we daar horen, kunnen we dan oplossen. Bovendien geven wij adviezen, zoals minder rond de doelen spelen om het veld op die plekken niet te

overbelasten, of niet te spelen bij regen". Hij komt evenwel terug op de uitspraak over weinig problemen in het Bredase: "Sommige verenigingen luisteren niet naar onze adviezen. Dat is toch wel een vervelend punt. Er zijn verenigingen die slechte velden hebben omdat ze trainen en wedstrijden spelen onder slechte weersomstandigheden. Dat is enerzijds wel eens frustrerend voor ons. Maar anderzijds moeten enkele verenigingen het doen met slechts een paar veldjes, waarop leden moeten trainen én competitie spelen. Ze kunnen niet veel anders". Frank van Gorp, sectiehoofd binnen-, buitensport en welzijn, schuift even aan. Hij weet: "De bestuurders erkennen het probleem van verkeerd veldgebruik, maar kunnen dit probleem moeilijk oplossen met hun leden". Zijn minder leden, of een stop op ledengroei, geen oplossing voor kapot gespeelde velden? Van der Kaa: "Dat advies geven we zeker altijd. Maar bestuursvoorzitters luisteren nauwelijks". Zijn directe leidinggevende vult aan: "Door intensieve bespeling komt grasgroei nooit tot normale ontwikkeling. De clubs moeten een stop op ledengroei zetten, of accepteren dat de grasgroei op hun velden niet normaal is". Van der Kaa vindt het niet vervelend dat na een weekje trainen en competitie de velden er

afgeragd bijliggen en de klus weer opnieuw geklaard moet: "Daar zijn we voor. Het hoort erbij. Zonder veld kunnen ze niet voetballen. Maar ik ben wel eens geïrriteerd door schoolsportdagen met speerwerpen. Ik zeg dan wel eens tegen de sportleraren: Ga een beetje aan de buitenkant van het veld staan. Wij doen er veel moeite voor om er een mooi veld van te maken en met het uittrekken van een speer wroet je hele plaggen uit en is het veld weer kapot. Dan denk ik wel eens: waar zijn we nu eigenlijk mee bezig?"

De clubs moeten een stop op ledengroei zetten, of accepteren dat de grasgroei op hun velden niet normaal is.

Veld onder water

Met het gras op zich is weinig mis. Van Gorp: "Na het raadplegen van de grasgids kopen we ieder jaar zeventienduizend kilo graszaad in. Voor 2008 is dat het Win2Win SV 7-mengsel van Innoseeds: 50 procent Engels raaigras Conrad, 25 procent Engels raaigras Bizet, 20 procent veldbeemdgras Limousine en 5 procent veldbeemdgras Julius. Als proef voor twee velden kopen we voor twee velden I-seed, dat is een graszaad met een voedingsjasje voor een snellere doorgroei. De gemeente koopt deze zaden in, de aannemer zaait ze tijdens het groot onderhoud". Ook op het gebied van kunstgras bespaart de gemeente zich kosten nog moeite om een eersterangs mat te leggen. De eerste kunstgrasdeken binnen de Noord-Brabantse gemeenschap was van Arcadis. Het tweede kunstgrasveld is een proefopstelling bij voetbalvereniging Jeka. Desso is een veld dat groener is dan het ietwat zwart ogende Arcadisveld. Dat graskleurtje komt door de diepere ligging van de zwarte rubberen korreltjes tussen de plastic grassprietten. Er zijn ook minder rubberkorrels. Voor schokdemping ligt een extra rubberen mat onder het grastapijt. Vier kunstgrasvelden volgen naar verluidt binnenkort. Niet alleen in het verbod op toepassing van bestrijdingsmiddelen schuilt milieuvriendelijkheid. Over bemesting verklaart Van Gorp: "We doen een proef met het Vosca-bemestingssysteem. Dat heeft een zo hoog mogelijk rendement van de gestrooide stikstof en moet de hoeveelheid

nitraat in het grondwater beperken". Verder gebruiken de fieldmanagers in de aanloop naar de 'zomerstop' als proef voor de helft van de velden de langzaam werkende meststoffen Humigrow, Humiterra, en voor de andere helft de traditionele meststoffen Tripelsuper, Kali60, KAS, en mengmest. In september volgt andermaal een rondje Humistrong. Van der Kaa: "Humigrow bindt aan de wortels en geeft zo min mogelijk uitspoeling, dat wil zeggen dat het langzaam wegzakt in de bodem".

Bij alle soorten en maten aan problemen lijken de Bredase veldverzorgers te kiezen voor snelle en slimme oplossingen. Toen de gemeente jaren geleden last had van pikkende gevleugelde vrienden op het Baronie-voetbalveld en het bestrijdingsmiddelenverbod al van kracht was, kwam het team op het idee om de velden onder water te zetten. Later gingen ze er met de landrol overheen. Door de kou van het water vluchtten de engerlingen na een maand of drie dieper de bodem in: precies hetzelfde effect als de knoflookpreparaten hebben op de meikeverlarven, maar ongetwijfeld met meer voordelen. De kraaien bleven weg.

Breda lijkt gezegend met een pragmatisch pareltje van een fieldmanager-team. Ook op het gebied van techniek zijn de teamleden inventief. Ze vinden om de haverklap, in samenwerking met productiebedrijven in de regio, efficiënter materieel uit. "We hebben samen met constructiebedrijf en specialist in tuinbouw en rooimachines Basrijs uit Rijsbergen en samen met Regent machines ontwikkeld", licht Van der Kaa toe. "Een voorbeeld is een machinecombinatie van een sleeppraam en een egalisatiepraam. Handig voor op tennisbanen, maar vooral voor op de honkbalvelden". Even later laat hij buiten een machine zien die ook voetbalvelden kan egaliseren. Het is een zandsleepmachine die een praam met tralies bevat, weggenomen uit een aardbeirooimachine.

Vergane glorie

Van der Kaa neemt Fieldmanager mee op zijn inspectieronde langs het stadion van hoofdklasse voetbalvereniging Baronie. Deze behoudt zijn hoofdtribune en krijgt een U-vormige grasstaantribune. De oude tribune wordt gesloopt. De vergane glorie druipert af van de tribunerestanten. De fieldmanager loopt de entreetrap van de oude tribune op. "Toen deze tribune nog heel was, was De Baronie nog een profclub. Ze hebben hier ooit nog eens een vriendschappelijk duel tegen het Nederlands

elftal gespeeld". Hij haalt eigen herinneringen op: "Ik ben hier begonnen als terreinmeester. Het veld een beetje bijhouden. Er was toen meer publiek en dus waren er meer tribunes nodig. De vijfhonderd man die nu op de wedstrijden afkomen, kunnen gemakkelijk met zijn allen op de hoofdtribune".

Het ligt voor de hand dat die vijfhonderd man de voorkeur geeft aan de hoofdtribune en niet aan de betegelde opstapjes: ze liggen bezaaid met onkruid en mos en de stenen liggen schots en scheef. Je zou er zo over struikelen en naar beneden kukelen. Maar met de nieuwe staanplaatsen wordt het stadion mooi. Van der Kaa spreidt zijn armen breed uit, zijn ogen stralen: "Dit wordt perfect. Het is fijn als we de mensen

Door de kou van het water vluchtten de engerlingen na een maand of drie dieper de bodem in.

iets moois kunnen geven. Het kost veel geld, maar de gemeenteraad geeft het wel". Hij voegt toe: "En de hoofdklasse mag van mij persoonlijk ook wel een mooi gezicht hebben".

Fluitend

Daarna gaan we naar voetbalvereniging Jeugdige Enthousiasme Kan Alles (Jeka). Bij het oprijden van het sportterrein ligt een vijvertje. De grond uit de kuil vond zijn nieuwe plek onder de net aangelegde sportvelden. Het kantingebouw met de vergaderkamers, het jeugdhonk en het sponsorhome is het initiatief van de vereniging zelf. Er zijn ook twaalf kleedkamers met massage- en fitnessruimte. Die heeft de gemeente gebouwd. In de zomer van 2006 zaaide de gemeente de velden in. Het was de bedoeling dat de spelers in augustus vorig jaar alweer het veld op konden, maar toen bleek het veld nog te nat te zijn. Afgelopen februari gingen de velden open voor training en competitie. De club, die dertienhonderd leden – waarvan vooral kinderen – telt, heeft een kunstgrasveld van Desso Sports Systems, ook aangelegd door aannemer Van Esch. Rond de velden staat jonge boomaanplant. "Over zes jaar is die hoog genoeg om beschutting te bieden. Afgelopen

Een van de groengereedschappen die de gemeente Breda heeft ontwikkeld in samenwerking met bedrijven uit de regio: een sleep- en egalisatiepraam in een.

winter was het toch wel erg koud, dan had ik erge medelijden met de kindjes, die stonden toch wel af te zien op het veld”, aldus Van der Kaa. Over het gras vervolgt hij: “Het gras is kort, want als de grond warmer is, groeit het weer. Alles is bemest vorige week, dus als de temperatuur stijgt, kan het gras groeien”.

Hij wijst naar de rand van het terrein in de verte: “Daar ligt een andere vijver. Als we draineren, voeren we het water af en verzamelen dat in die vijver. Er zit een sluis in die vijvermond, waardoor we naar gelieven de waterstand onder de velden kunnen controleren. Maar het vijverwater gebruiken we tevens voor beregning van de velden”. De vereniging doet zijn belijning zelf en na de wedstrijd horen ze de losgetrapte plaggen terug te leggen. Van der Kaa legt de nadruk op ‘horen’. Tegelijkertijd kijkt hij veelbetekend: “Dat gebeurt natuurlijk nooit”.

We lopen naar het kunstgrasveld. Van der Kaa: “Een keer per week vegen en kriebelen. Verder is het altijd speelklaar. Het is alleen wel de bedoeling dat er geen kauwgom, sigaretten en

zand op komen te liggen”. Hij kijkt droevig naar enig zwerfvuil. Wat zand ligt langs de rand van het kunstgrasveld. Dat komt vermoedelijk van het aangrenzende oefenveld en is daar door de regen weggespoeld. “Hier moeten we met de reinigingsmachine op”, mompelt de fieldmanager in zichzelf.

Dat graskleurtje komt door de diepere ligging van de zwarte rubberen korreltjes tussen de plastic grassprietten.

Als we het terrein aflopen, legt Van der Kaar uit wanneer hij het idee heeft dat hij een goede fieldmanager is en het goed heeft gedaan: “Als ik nooit klachten hoor. En als ik alles heb kunnen doen wat in mijn macht ligt. Weersomstandigheden zijn wel eens spelbreker.

Maar mankracht hebben we voldoende en materieel ook”. Klachten, aanvragen en problemen met producten en leveranciers neemt de gemeentelijke leiding hoger in de boom behoorlijk serieus. “Geldbesparing is voor deze gemeente niet het belangrijkste. De leiding is altijd bereid om te luisteren naar wat wij aangeven vanuit de praktijk. En gelukkig hebben we tot nu toe altijd alle steun gekregen. Een voorbeeld is dat de tractors allemaal goede stoelen hebben en een radio. De jongens die er 's ochtends opstappen, gaan fluitend weg en komen fluitend terug”, aldus de sportveldbeheerder.

Puinruimers slegen de rommel en van de half afgebroken oude tribune en zand weg tegenover en aan weerszijde van de hoofdtribune bij hoofdklasser Baronie.